

Per l'escenari que tries, sabrem qui ets

L'habilitat en l'elecció d'escenaris favorables als propis interessos és un dels signes distintius dels grans personatges que han excel·lit en àmbits com el militar o el polític. Els seus biògrafs reporten la seva astúcia a l'hora de trobar la ubicació a prop d'un terreny fangós que dificultaria els moviments de l'adversari; la precaució de fer-se forts en un lloc elevat que permetria l'emboscada; la iniciativa d'actuar tot just quan el sol enlluernaria els contrincants; o bé desplaçar amb sentit la flota anticipant mareas i vents. Les històries i els llegendaris d'arreu en van plens. Situacions difícils, de vegades desesperades, s'han pogut tornar avantatjoses pel fet d'haver pogut determinar el lloc, el moment o les condicions en les quals es disputaria la partida decisiva. Resoldre bé la tria dels escenaris per a les pròpies batalles ha estat reconegut com un símptoma inequívoc d'intel·ligència, d'instint, de capacitat estratègica, fins i tot de genialitat. En el passat i ara mateix. En guerra o davant d'unes eleccions.

Imaginem, ara, una societat sacsejada per la desigualtat, en què els rics ho són cada vegada més i els pobres són multitud i viuen en circumstàncies cada dia més difícils. Suposem també que vivim una crisi econòmica que, tractada amb receptaris d'ortodòxia neoliberal, deteriora la condició del petit empresariat i les capes mitjanes emprenedores i treballadores. Per descomptat que ja fa temps que ningú no parla, en aquesta societat, de lluita de classes; però les diferències i les tensions socials hi són evidents. El malestar i la indignació popular creixen en un ambient general de desànim perquè no s'albiren els camins de sortida o de millora immediata de la situació. En aquesta societat –estalviem-nos-en el nom–, que no disposa d'instruments plenament efectius de poder polític, de regulació econòmica o d'intervenció fiscal, hi ha unes organitzacions polítiques que es proclamen d'esquerres. Unes organitzacions amb vocació expressa de contribuir a la justícia i a la cohesió socials, de treballar per la igualtat i per garantir una certa capacitat d'influència als sectors desfavorits: allò que en altres èpoques algú n'hauria dit formes de poder popular.

Suposem que, per raons històriques complexes, aquestes formacions polítiques poden triar entre dos

J.M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

font de sobirania, concebut com una "unitat de destí" inevitable, fora de qualsevol dubte, de qualsevol tria. Abans i ara. L'escenari per antonomàsia; donat per descomptat pels sectors que controlen tots els recursos i aparells de l'estat: des del sistema judicial fins a l'exèrcit.

El segon escenari correspon a un espai menys institucionalitzat. Menystingut o negat des de l'estat. Considerat d'ordre menor, o bé violentat i reprimat en les seves expressions. Un espai fet de continuïtats marcades justament pel protagonisme successiu dels sectors populars d'èpoques diferents. Un espai abandonat per les velles oligarquies en el moment de constituir-se els grans estats europeus de l'era mercantil. Un espai que ha mantingut factors de complicitat, malgrat les transformacions socials profundes i la reconfiguració permanent del bloc popular. Teixit durant segles, al marge –i, sovint, en contra– de l'estat existent.

Aquelles formacions polítiques poden decidir quin dels dos espais és el preferible com a escenari d'actuació política i de desplegament de projectes de futur. No ignoren que la tria determina a quina tradició social es vinculen, quins són els seus subjectes i les seves filiacions de referència. Dels dos escenaris, quin és el més coherent, en termes històrics i polítics, amb la trajectòria dels sectors populars? Quin pot

permetre un desenvolupament més favorable als propis interessos? Quin apareix com el més apte per a una acció transformadora cap a una societat més igualitària, justa, diversa, lliure i solidària?

Imaginem que la més gran d'aquelles formacions –que en els seus orígens havia defensat el socialisme– acabi decidint, ara, malgrat tot, que l'escenari millor per convocar els sectors populars, el més favorable a la majoria treballadora, és el primer: el bastit pel bloc dominant, pel poder establert. Segur? O potser és que es prioritzen interessos diferents dels que es proclamen?

Quan algú diu que busca la victòria política en defensa d'uns sectors socials, però tria per obtenir-la justament l'escenari minuciosament preparat pels seus adversaris, costa molt d'atribuir-ho a una intel·ligència o una genialitat estratègica superiors. De vegades, el canvi social i la radicalitat democràtica conviden a trencar amb l'escenari que el poder proposa; sobretot si hi ha un escenari alternatiu disponible. A Catalunya n'hi ha un d'antic però que, en canvi, està gairebé per estrenar.

escenaris preferents per desplegar la seva actuació al servei dels sectors socials que volen representar.

El primer escenari és el proposat per l'estat. Un escenari d'arrel secular, configurat a partir de vicissituds dinàstiques, conflictes bèl·lics, pactes entre oligarquies i el propi desplegament de l'estat. Un escenari ben delimitat, fruit de la voluntat unificadora i uniformitzadora canalitzada des del poder, que s'empara de la coincidència suprema: un estat, una nació, una administració, un mercat, una cultura, una llengua. Un sistema (escenari) polític legítim a priori,

L'esquerra ha de tenir clar que de vegades el canvi social i la radicalitat democràtica conviden a trencar amb l'escenari que el poder proposa